

Riigikogu sotsiaalkomisjon
Lossi plats 1a
15165 Tallinn

Meie 25.07.2018 nr 4/237

Arvamuse esitamine ravimiseaduse muutmise seaduse 656 SE kohta

Lugupeetud Helmen Kütt!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) avaldab arvamust ravimiseaduse muutmise seaduse 656 SE (edaspidi: eelnõu) kohta. Eelnõuga plaanitakse maandada riske, mis tekkisid 2014. ja 2015. aastal toimunud ravimiseaduse muutmiste käigus. Eelkõige plaanitakse loobuda nõudest, et eraõigusliku äriühingu apteegi enamusosalus peab kuuluma proviisorile ning tunnistatakse kehtetuks säte, mille kohaselt ravimite hulgimüüja ei tohi omada osalust üldapteegis.

Kaubanduskoda toetab eelnõuga kavandatavaid muudatusi ravimiseaduses. Samas mõnab Kaubanduskoda, et ravimiseaduses esineb ka peale eelnõu muudatuste jõustamist probleemseid kohti, mida tasuks eelnõu edasises etapis arutada, näiteks käsimüügiravimite müümist ka teistes kauplustes kui apteek. Kuid käesolevas arvamuses keskendub Kaubanduskoda ainult eelnõuga seotud oluliste muudatuste vajalikkusele.

Kaubanduskoja 2014. aasta arvamuses (10.12.2014 nr 4/323) Riigikogu sotsiaalkomisjonile, kui kavandati ravimiseaduse muutmist, rõhutas Kaubanduskoda, et vertikaalse integratsiooni keeld ei ole arvatavasti põhiseaduspärane. Ka on Kaubanduskoda eelnevat rõhutanud oma 2017. aasta arupärimises Riigikogu sotsiaalkomisjonile (17.08.2017 nr 4/203 ja 12.09.2017 nr 4/231).

Vertikaalse integratsiooni keelu põhiseaduspärasus

Kaubanduskoda on varasemates kirjades Riigikogu sotsiaalkomisjonile märkinud, et ravimiseaduse § 42 lõikes 5 sisalduv keeld, mille kohaselt ravimite hulgimüüja ei tohi olla osanikuks või aktsionäriks üldapteegi tegevusluba omavas eraõiguslikus juriidilises isikus, võib olla põhiseadusvastane. Samale järeldusele jõudis ka õiguskantsler.¹ Kaubanduskoda on rõhutanud, et ravimiseaduse § 42 lõige 5 on vastu võetud ilma põhjaliku analüüsita ning pole kontrollitud eelnimetatud sätte põhiseaduspärasust. Samas oli tegemist muudatusega, mis piirab oluliselt ettevõtlusvabadust, mistõttu põhjalik analüüs oleks kindlasti olnud vajalik.

Seetõttu on tervitatav, et eelnõuga kavandatakse antud sätte tunnistada kehtetuks. Keelu kehtetuks tunnistamine kaotaks ära küsitavuse põhiseaduspärasuse osas. Samuti välistaks see tulevikus esineda võivaid kulukaid kohtuvaidlusi riigi ja ravimite hulgimüüjatest apteegiomanike vahel, kes peaksid oma osalusest üldapteekides loobuma.

Proviisorite osalus apteekides

Eelnõuga plaanitakse tunnistada kehtetuks ravimiseaduse § 41 lõiked 3-5, mis sätestavad eelkõige põhimõtte, et üldapteegi tegevusloa väljastamisel eraõiguslikule juriidilisele isikule, peab enam kui 50% selle eraõigusliku juriidilise isiku osadest või aktsiatest ja valitsev mõju kuuluma proviisorile.

Kaubanduskoja hinnangul on ka eelnimetatud sätete kehtetuks tunnistamine positiivne. Üldapteekide omamine eeldab märkimisväärse finantsvara olemasolu, mida proviisor tõenäoliselt ei oma või ei ole nõus panustama apteegi ostuks. See aga võib kaasa tuua näiteks variisikute osaluse tõusu apteekides. Näiliselt omaks apteeki proviisor, kuid tegelikkuses keegi kolmas isik. Taoline lahendus vähendaks apteekide omanike ringi läbipaistvust ning kahjustaks konkurentsi. Samuti on sellise piirangu näol tegemist

¹http://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/6iguskantsleri_arvamus_ravimiseaduse_riigiloivuseaduse_ja_tervi_shoiuteenuste_korraldamise_seaduse_muutmise_seaduse_eelnoule.pdf

ettevõtlusvabaduse piiramisega, mida pole ka põhjalikult analüüsitud, kui vastavaid muudatusi arutati ning vastu võeti.

Sellest tulenevalt toetab Kaubanduskoda ravimiseaduse muutmise seaduse 656 SE, millega tunnistatakse kehtetuks keeld ravimite hulgi- ja jaemüüjatel omada osalust apteegis ning nõue, et apteegi enamusosalus kuuluks proviisorile.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

Koostanud: Indrek Tops indrek.tops@koda.ee 604 0071